

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра туристичного бізнесу та країнознавства

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-
педагогічної
роботи

“ _____ ” _____ 2018 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Туризмологія»

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти _____ Другий (магістерський) _____
галузь знань _____ 24 «Сфера обслуговування» _____
спеціальність _____ 242 «Туризм» _____
освітня програма _____
спеціалізація _____
вид дисципліни _____ обов'язкова _____
факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу _____

2018/ 2019 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження Вченою радою факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

28 серпня 2018 року, протокол № 1

Розробник програми: Парфіненко Анатолій Юрійович – кандидат історичних наук, доцент, завідувач кафедри туристичного бізнесу та країнознавства Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна

Програму схвалено на засіданні кафедри туристичного бізнесу та країнознавства

Протокол від 28 серпня 2018 року № 1

Завідувач кафедри туристичного бізнесу та країнознавства

доц. Парфіненко А.Ю.

(підпис)

Програму погоджено методичною комісією факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Протокол 28 серпня 2018 року, протокол № 1

Голова методичної комісії факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Григорова-Беренда Л.І.

(підпис)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Туризмологія: теорія туризму» складена відповідно до освітньо-наукової програми підготовки рівня вищої освіти магістр спеціальності 242 «Туризм».

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Метою вивчення дисципліни «Туризмологія: теорія туризму» є узагальнення накопичених знань в результаті вивчення туристознавчих дисциплін, створення цілісної уяви про туризм як соціальний інститут, як певну форму природно-суспільного буття та життєдіяльності людини, яка подорожує.

1.2. **Завданням** вивчення дисципліни «Туризмологія» є теоретична та практична підготовка студентів з питань:

- визначення сутності теорії туризму як наукової соціоекономічної та гуманітарної дисципліни;
- розкриття понятійного, категоріального апарату та основних смислових значень туризму;
- систематизація наукових підходів до розуміння феномену туризму, з'ясування генези та еволюції туризмологічного знання, визначення змісту основних туризмологічних концепцій;
- осмислення структури туризмологічного знання, його системної архітекτονіки, органічної узгодженості всіх частин;
- з'ясування функцій туризмологічного знання, його суспільного призначення;
- виявлення діалектики зв'язків між теорією та практикою туристської діяльності.

1.3. Кількість кредитів – 4.

1.4. Загальна кількість годин – 120.

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Обов'язкова	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
1-й	1-й
Семестр	
1-й	1-й
Лекції	
16 год.	12 год.
Практичні, семінарські заняття	
16 год.	год.

Лабораторні заняття	
	год.
Самостійна робота	
88 год.	108 год.
Індивідуальні завдання	
-	

1.6. Заплановані результати навчання. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні

знати:

- теорію туризму, понятійно-категоріальний апарат дисципліни;
- історію формування туризмологічних знань, процес інституціоналізації та дисциплінарного оформлення туризмології,
- історію виникнення туризмологічного знання, основні туризмологічні концепції;
- структуру та функції туризмологічного знання, його суспільне призначення;
- основні міжнародні та національні туризмологічні школи;
- принципи філософського тлумачення туризму як явища, філософське підґрунтя подорожей та туризму;
- особливості становлення географії туризму, туристичної економіки та педагогіки туризму;
- основні здобутки та понятійний апарат соціології туризму;
- психологію та етику подорожей та туризму;
- етику та кроскультурні особливості туристичних обмінів;
- особливості національних систем підготовки кадрів для сфери туризму.

вміти:

- застосовувати набуті теоретичні знання для вирішення конкретних практичних завдань;
- користуватися у своїй майбутній професії понятійним апаратом туризмологічних термінів;
- використовувати й розуміти наукові підходи та теорії розвитку туризму;
- визначати перспективні моделі туристичної діяльності;
- застосовувати основні принципи теорії сталого розвитку в туризмі, вміти визначати її індикатори;
- системно-науково, застосовуючи категоріальний апарат туризмології, представляти емпіричний досвід туристичної діяльності;
- здійснювати самостійні дослідження з основних сегментів туристичної індустрії на основі новітніх теоретико-методологічних досягнень туризмології та ін.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

ЧАСТИНА 1. ГЕНЕЗА ТУРИЗМОЛОГІЧНОГО ЗНАННЯ

Тема 1. Туризмologia як соціоіуманітарна наука

Основні теорії розвитку туризму. Актуалізація потреби створення теорії туризму: широкомасштабність туристичної діяльності, необхідність наукового підходу до вирішення нагальних завдань туристичної галузі, забезпечення високої економічної і соціальної ефективності туризму. Теоретико-методологічні засади туризмologii. Кореляційне співвідношення теорії і практики туризму, виявлення зв'язків туризму з економікою, географією, культурою, соціологією, психологією тощо.

Об'єкт, предмет і суб'єкт туризмologii, їх сутність і взаємовідношення.

Тема 2. Основні тенденції розвитку туризму в сучасному світі

Глобалізація та глокалізація в туризмі. Сталий туризм. Відповідальний туризм. Доступний туризм. Процеси диверсифікації в туризмі. Індивідуалізація. Технологізація. Електронний туризм. Віртуалізація подорожей. Постмодерністські тенденції в туризмі. Нішевий туризм. Демографічні тенденції в туризмі. Перехід від індустрії послуг до індустрії досвіду і розваг.

Тема 3. Осмислення феномену подорожей у передтуризмologiiчній літературі

Осмислення феномену подорожей в процесі становлення туризмologiiчного знання.

Перші узагальнення подорожей в античній філософії (Фалес, Солон, Піфагор, Платон, Анахарсіс, Прокл).

Сутність, характер подорожей в епоху Середньовіччя, їх інтерпретація у теологічних вченнях Св.Августина і Фоми Аквінського.

Виникнення туризму в Новий Час як організованої, специфічної форми подорожей. Ф.Бекон «Про подорожі».

Тема 4. Становлення туризмologiiчної освіти та науки про туризм

Перший період – доіндустріальний – накопичення знань про туризм та їх раціональне узагальнення. Другий період – індустріальний – виникнення наукових знань про туризм (два етапи); перший етап (друга половина XIX ст.) - створення туризмologiiчних моделей розвитку туризму, розробка туристичної термінології; другий етап (з початку XX ст.) – інституціоналізація туристичної освіти та науки.

Виникнення національних туризмознавчих шкіл: Австрійська, німецька, англійська, датська, швейцарська, французька, американська, польська, болгарська. Початок створення теорії туризму. Заснування міжнародних, наукових і громадських організацій: Міжнародна академія туризму; Міжнародний центр по вивченню проблем туризму, Всесвітня

туристська організація та інші. Розвиток туризмологічного знання в країнах СНД.

Тема 5. Туристична освіта та туризмознавчі дослідження в СРСР

Розуміння сутності «пролетарського туризму» в публікаціях 1920-1930-х років. Парці В.П.Антонова-Саратовського та М. Криленко. Школа рекреаційної географії проф. В.С.Преображенського. Уявлення про рекреаційну систему. Праці Р.Р.Родомана, Є. А. Котлярова, Н. П. Крачила. Соціальні аспекти туризму: Абуков А. Х., Квартальнов В. А., Федрченко В. К., Економічні аспекти туризму: Азар В. І., Ананьев М. А.

Тема 6. Українські туризмологічні школи

Становлення туристичної освіти в незалежній Україні. Університетські туризмологічні школи: Київська, Львівська, Харківська. Географічні туризмологічні дослідження: Бейдик О. О., Любіцева О. О., Смірнов І. Г. Економічні туризмологічні дослідження: Мальська М. П., Ткаченко Т. І. Соціальні туризмологічні дослідження: Пазенок В. С., Сокол Т. Г., Федорченко В. К. Туризмологічні часописи.

Тема 7. Сучасна західна туризмологія в особистостях

Характеристика наукового доробку. Дональд Хокинс (Donald E. Hawkins, США), Брент Ричи Дж. Р. (J. R. Brent Ritchie, Канада), Джафар Джафари (Jafar Jafari, США); Дэвид Эйри (David Airey, Велика Британія), Бернар Моруччи (Bernard Morucci, Франція), Паулина Шелдон (Professor Pauline Sheldon, США), Крис Купер (Professor Chris Cooper, Нова Зеландія), Кэй Чон (Professor Kaye Chon, Гонконг, Китай), Эрик Коэн (Erik Cohen, Ізраїль), Тедж Вир Сингх (Tej Vir Singh, Індія), Эдуардо Файос-Сола (Eduardo Fayos-Solà, Іспанія).

ЧАСТИНА 2. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ СКЛАДОВІ ТУРИЗМОЛОГІЇ

Тема 8. Понятійний апарат туризмології

Понятійний апарат туризмології, її тезаурус. Сутність системоформуючих категорій туризмології: «подорож», «подорожани», «дестинація», «рекреаційні ресурси», «туристський продукт», «тур» та ін. Принципи, методи та функції туризмології. Туризмологічна проблемологія.

Тема 9. Дисциплінарні кластери туризмології

Філософія туризму як методологічна та концептуальна основа туризмології. Історія та антропологія туризму. Географія туризму. Соціологія туризму. Культурологія туризму. Психологія та етика туризму. Педагогіка туризму. Проблеми формування особистості засобами виховання, навчання і розвитку у контексті гуманітарно-соціальних функцій туризму. Праксеологія туризму.

Тема 10. Соціальні теорії туризму

Концепція «псевдоподії» Даніеля Бурстіна. Різниця між туристами і мандрівниками Д.Маккеннел vs Д.Бурстін: автентичність досвіду і театралізована реальність.

Нельс Грабурн: вкоріненість священного ритуалів переходу. Ідеальні типи туристів: різниця досвіду. Концептуалізація туристського досвіду.

Джон Уррі: мобільність та її метафори. XXI століття – століття мобільності. Втілення мобільності/нова соціальність: скейп і потоки. Метафори мобільності (кочівник, бродяга, турист, корабель, готель, мотель).

Туризм і споживання: Зігмунд Бауман. Споживання фордистської (масове) і посфордистської. Туризм і візуальне споживання. Роль фотографії в туризмі. Організація простору під впливом погляду туриста. Фіксація погляду в фотографії та роль фотозображення у формуванні туристичних просторів. «Синдром Кодака». Фотографія та ідеалізація туристичних просторів.

Тема 11. Педагогіка туризму

Педагогічні орієнтири туризмології. Функції педагогіки туризму: аксіологічна, рекреаційна, дидактична, менеджерська. Теоретичні основи туристичного виховання. Принципи та методи виховання. Зміст виховання. Роль туризму в формуванні моделей національної ідентичності.

Глобальний етичний кодекс туризму.

Тема 12. Сфера туризму як туристична система

Поняття туристичної системи. Структура туристичної системи: Соціальна підсистема туристичної системи. Економічна підсистема туристичної системи. Територіальна підсистема туристичної системи. Динамічні властивості туристичної системи. Туристична система і зовнішнє середовище. Ефективність функціонування туристичної системи. Історія розвитку економіки туризму

Тема 13. Економічна підсистема туризму

Основні компоненти і завдання економічної підсистеми туризму. Туристична індустрія. Туристичний продукт. Туристичний ринок. Процес створення цінностей. Еволюція туристичних потреб. Маркетинг взаємодії. Туристичний досвід та туристичний продукт.

Тема 14. Концепція сталого розвитку в туризмі

Історичні передумови виникнення концепції сталого розвитку. Основні принципи концепції сталого розвитку. Принципи сталого розвитку туризму. Глобальний етичний кодекс туризму і його роль у забезпеченні сталого розвитку. Система екологічного менеджменту як вимога сталого розвитку туризму. Індикатори сталого розвитку туризму.

Тема 15 Освіта та кар'єра в туризмі

Сучасний ринок праці у сфері туризму. Управління знаннями в індустрії туризму. Безперервна професійна освіта у сфері туризму. Планування кар'єри майбутнього фахівця у сфері туризму.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин									
	Денна форма					Заочна форма				
	Усього	у тому числі				Усього	у тому числі			
		л	п	інд	ср		л	п	інд	ср
Розділ 1. Генеза туризмологічного знання										
Тема 1. Туризмологія як соціогуманітарна наука	5	1	2		2	8	2			6
Тема 2. Основні тенденції розвитку туризму в сучасному світі	6	1			5	8	2			6
Тема 3. Осмислення феномену подорожей у передтуризмологічній літературі	8	1	2		5	6				6
Тема 4. Становлення туризмологічної освіти та науки про туризм	8	1	2		5	6				6
Тема 5. Туристична освіта та туризмознавчі дослідження в СРСР	6	1			5	6				6
Тема 6. Українські туризмологічні школи	8	1	2		5	6				6
Тема 7. Сучасна західна туризмологія в особистостях	8	1	2		5	14	2			12
Разом за розділом 1	49	7	10		32	54	6			48
Розділ 2. Теоретико-методологічні складові туризмології										
Тема 8. Понятійний апарат туризмології	6	1			5	12				12
Тема 9. Дисциплінарні кластери туризмології	14	2	2		10	8	2			6
Тема 10. Соціальні теорії туризму	14	1	2		11	8	2			6
Тема 11. Педагогіка та психологія туризму	6	1			5	6				6
Тема 12. Сфера туризму як туристична система	6	1			5	6				6
Тема 13. Економічна підсистема туризму	6	1			5	12				12
Тема 14. Концепція сталого розвитку в туризмі	13	1	2		10	6				6
Тема 15. Освіта та кар'єра в туризмі	6	1			5	8	2			6
Разом за розділом 2	71	16	6		56	66	6			60
Усього годин	120	16	16		88	120	12			108

4. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Туризмологія як соціогуманітарна наука	2
2.	Осмислення феномену подорожей у передтуризмологічній літературі	2
3.	Становлення туризмологічної освіти та науки	2
4.	Українські туризмологічні школи	2
5.	Сучасна західна туризмологія в особистостях	2
6.	Дисциплінарні кластери туризмології	2
7.	Соціальні теорії туризму	2
8.	Концепція сталого розвитку в туризмі	2
	Разом	16

5. Самостійна робота

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1.	Підготовка до семінару на тему: «Туризмологія як соціогуманітарна наука» - Туризм як об'єкт наукового пізнання. Дисциплінарні підходи у вивченні туризму - Предмет, об'єкт та завдання туризмології як навчальної та наукової дисципліни. Місце туризмології в системі туризмознавчих дисциплін - Туризмологія, туризмознавство, туристика: проблеми самоназви наукової теорії туризму	2	2
2	Основні тенденції розвитку туризму в сучасному світі Самостійне вивчення основних тенденцій розвитку ринку міжнародного туризму на основі опрацювання Барометру ЮНВТО за поточний рік	5	10
3.	Підготовка до семінару на тему: «Осмислення феномену подорожей у передтуризмологічній літературі» - Подорож як феномен та феноменологія подорожей - Подорожі як феномен освіти: історія та сучасність - Критерії та види подорожей - Філософія подорожей в сучасній художній літературі	5	5
4.	Становлення туризмологічної освіти та науки - Підготовка доповідей «Проблемні поля західної туризмологічної періодики»: Tourism Management, Annals of Tourism Research, Journal of Sustainable Tourism, International Journal of Tourism Research, Current Issues in Tourism, Journal of Hospitality & Tourism Research, Journal of Travel & Tourism Marketing, Tourism Geographies, Tourism Economics, Tourism Management Perspectives, Tourism Review, Scandinavian Journal of Hospitality and Tourism, Tourism and Hospitality Research, Tourism Planning & Development, Asia Pacific Journal of Tourism Research, Journal of Hospitality, Leisure, Sport & Tourism Education, International Journal of Culture, Tourism and Hospitality Research, Tourism Recreation Research, Worldwide	5	10

	Hospitality and Tourism Themes, Journal of Human Resources in Hospitality & Tourism		
5	Самостійне опрацювання питань за темою : «Туристична освіта та туризмознавчі дослідження в СРСР» Ідеологічна природа туризму. Пролетарський туризм. Криленко М. Становлення рекреаційної географії в СРСР. Предмета сутність рекреаційної географії як науки про діяльність людей у вільний час. Внесок монографії «Теоретичні основи рекреаційної географії» (1975 р.) у розвиток туризмознавчих досліджень. Концепція територіальної рекреаційної системи (ТРС) В. С. Преображенського. Системні характеристики ТРС. Недоліки моделі ТРС та вчення про рекреацію. Написання есе на книги: Semmens K. (2005) Seeing Hitler's Germany: Tourism in the Third Reich Советское зазеркалье: иностранный туризм в СССР в 1930-1980-е годы: учебное пособие. М., 2007.	5	5
6.	Підготовка доповідей в рамках теми: «Українські туризмологічні школи» Туризмологічні школи класичних університетів України: Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Львівський національний університет імені Івана Франка, Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, Одеський національний університет (характеристика наукового доробка). Університетські центри туризмологічної освіти та науки в Україні: Київський національний торговельно-економічний університет, Київський університет туризму економіки та права та ін.	5	5
7.	Вивчення літератури в рамках теми: «Сучасна західна туризмологія в особистостях» - Дональд Хокинс (Donald E. Hawkins, США); - Брент Ричи Дж. Р. (J. R. Brent Ritchie, Канада); - Джафар Джафари (Jafar Jafari, США); - Дэвид Эйри (David Airey, Велика Британія); - Бернар Моруччи (Professor Bernard Morucci, Франція); - Паулина Шелдон (Professor Pauline Sheldon, США); - Крис Купер (Professor Chris Cooper, Нова Зеландія); - Кэй Чон (Professor Kaye Chon, Гонконг, Китай); - Эрик Коэн (Erik Cohen , Ізраїль); - Тедж Вир Сингх (TEJ VIR SINGH , Індія). - Эдуардо Файос-Сола Professor Eduardo Fayos-Solà (Університет Валенсії, Іспанія) - Річард Батлер (Professor Richard Butler)	5	5
8.	Розробка глосарію за темою «Понятійний апарат туризмології» Основні туризмологічні концепти: подорож, гостинність, туризм, турист, рекреація, туристична індустрія, туристична дестинація та ін.	5	5
9.	Дисциплінарні кластери туризмології Підготовка питань семінарського заняття: Основні підходи та здобутки філософії туризму, географії туризму,	10	10

	соціологія туризму, культурологія туризму, психологія та етика туризму, критичний напрямок туристичних досліджень		
10.	Педагогіка туризму Основи туристичного виховання: - Мета і завдання туристського виховання - Закономірності виховання в туризмі - Принципи туристського виховання - Аксіологія туристського виховання - Естетична функція педагогіки туризму - Методи виховання, їх класифікація Міжнародний досвід туристичної освіти - Практика підготовки фахівців сфери туризму в західноєвропейських країнах - Досвід навчання працівників туризму в США [Федорченко В.К. Педагогіка туризму: Навч. посібник / Федорченко В.К., Фоменко Н.А., Скрипник М.І., Цехмістрова Г.С., К.: ВД "Слово", 2004. - 296 с.]	5	5
11.	Соціальні теорії туризму Самостійне опрацювання окремих параграфів підручника: [Покровский Н.Е., Черняева Т.И. Туризм: от социальной теории к практике управления: Учебник. – М.: Университетская книга; Логос, 2008. – 424 с.] - Концепція псевдобуття Д. Бурстіна - Д. МакКеннел та Д. Бурстін: автентичність досвіду та театралізована справжність - Н. Грабурн: укоріненість священного - Ідеальні типи туристів - Дж. Уррі: мобільність та її метафори - ХХІ століття – століття мобільностей - Метафори мобільності - Сучасні кочівники - Полеміка з Бурстіном и МакКеннелом - Туризм як пригода і захоплююче видовище - The Gaze – погляд туриста - Туризм і споживання: З. Бауман - Туризм і візуальне споживання. Роль фотографії в туризмі	11	11
12.	Сфера туризму як туристична система Самостійне опрацювання наступних питань: - Основні властивості туристичної системи: цілісність, впорядкованість, сталість, стабільність, мінливість, рухливість [Милинчук Е.С. Системный подход к исследованию основных проблем туризма // Туризм и культурное наследие: Межвузовский сборник научных трудов. Саратов. Научн. публ. СГУ. Вып. 1, 2004. С. 3-9. – Режим доступа: http://tourlib.net/statti_tourism/milinchuk2.htm]. - Аналіз моделей системи туризму [Височан О. С. Туризм як система / О. С. Височан // Вісник Національного університету "Львівська політехніка". Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку. - 2014. - № 797. - С. 25-38. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VNULPM_2014_797_6].	5	5
13.	Самостійне опрацювання питань за темою: Економічна підсистема туризму Історія розвитку економіки туризму Мультиплікативний ефект в туризмі (ознайомлення з TSA: RMF –	5	5

	Рекомендації по методології допоміжних рахунків індустрії туризму) Конкурентоспроможність країн у сфері подорожей та туризму (Ознайомлення зі звітом за поточний рік Travel & Tourism Competitiveness Index — TTCI) Підготовка есе на публікацію: F. Higgins-Desbiolles (2006). More than an “industry”: The forgotten power of tourism as a social force, Tourism Management 27, p. 1192–1208		
14.	Підготовка до написання есе в рамках теми: «Концепція сталого розвитку в туризмі»	10	10
15.	Підготовка до написання поточного контролю	5	5
	Разом	88	108

6. Методи контролю

Засвоєння тем контролюється на семінарських заняттях, шляхом усних відповідей та доповідей і написання тестових завдань та есе.

Застосовуються такі засоби діагностики рівня підготовки студентів:

- написання есе;
- усні відповіді та доповіді на семінарських заняттях;
- тестові завдання;
- виконання індивідуальної семестрової роботи (письмова форма екзамену).

Підсумковий контроль засвоєння дисципліни здійснюється по її завершенню на екзамені. Оцінка успішності студента з дисципліни є рейтинговою і виставляється за багатобальною шкалою з урахуванням оцінок засвоєння всіх тем дисципліни.

7. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточний контроль та самостійна робота								Разом	Екзамен	Сума
Розділ 1					Розділ 2			60	40	100
T1	T3	T4	T6	T7	T9	T14	T15			
5	5	5	5	10	5	5	20			
Доповіді	семінар	Доповіді	Доповіді	Доповіді	Доповіді	есе	Поточний контроль			

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка за чотирьохрівневою шкалою оцінювання
90 – 100	відмінно
70-89	добре
50-69	задовільно
1-49	незадовільно

8. Рекомендована література

Базова література

1. Басюк Д.І. Основи туризмології: навчально-методичний посібник. – Кам'янець-Подільський: Аксіома, 2005. – 204 с.
2. Вишневська О. О. Феномен туризму у сучасному соціокультурному просторі: Монографія / Вишневська О. О. – Х.: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2009. – 296 с.
3. Герасименко В. Г. Туризмология как современное междисциплинарное направление исследования туризма // Известия Сочинского государственного университета. 2013. № 2 (25). – С. 49-54
4. Ердаuletov C.P. Основи туризмологии: учеб.-метод, пособие. - Алмати: Казак Университеті, 2009.
5. Зорин И.В., Квартальнов В.А. Туристика. - М. : Советский спорт, 2001.
6. Квартальнов В.А. Туризм. - М. : Финансы и статистика, 2002. - 320 с.
7. Крачило Н.П. Основы туризмовеждения. - К. : Вища школа, Головное издательство, 1980. – 118 с.
8. Любіцева О.О. Туризмознавство: вступ до фаху: підручник / О.О.Любіцева, В.К. Бабарицька. – К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2008. – 335с.
9. Любіцева, О.О. Ринок туристичних послуг (геопросторові аспекти). - 3-є вид., переробл. та допов. [Текст] : навч. посібник / О.О. Любіцева. - К.: «Альтпрес», 2005. - 436 с.
10. Окишев П.А. Основы туризмовеждения. - Томск, 2005.
11. Олійник Я.Б., Степаненко А.В. Теоретичні основи туризмології: навч. пос. – К.: «Ніка-Центр», 2005. – 316 с.
12. Парфіненко А. Ю. Кафедрі туристичного бізнесу Каразінського університету – 10 років (рефлексії на туризмологічну тематику) // Туристичний бізнес: світові тенденції та національні пріоритети: Матеріали VII міжнародної науково-практичної конференції з нагоди 10 річчя кафедри туристичного бізнесу (20 листопада 2015 р.). – Х.: ХНУ ім. В. Н. Каразіна. – С. 14-18.

13. Парфіненко А. Ю. До питання про інституціоналізацію туризмологічної освіти та науки в Україні // Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Міжнародні відносини. Економіка. Країнознавство. Туризм». – 2016. - Вип 5. – С. 128-133.

14. Покровский Н.Е., Черняева Т.И. Туризм: от социальной теории к практике управления: учебное пособие. – М.: Университетская книга, Логос, 2009. – 400 с.

15. Сакун Л.В. Теория и практика подготовки специалистов сферы туризма в развитых странах мира : монография. - К. : МАУП, 2004. - 399 с.

16. Ткаченко Т.І. Сталій розвиток туризму: теорія, методологія, реалії бізнесу : монографія (2-ге вид. від. ред. доп.), КНТЕУ, 2009 - 436 с.

17. Туризмологія: концептуальні засади теорії туризму: монографія / В. К. Федорченко, В. С. Пазенок, О. А. Кручек та ін. – К.: ВЦ «Академія», 2013. – 368 с.

18. Туризмологія: концептуальні засади теорії туризму: науково-навчальне видання. - К. : КУТЕП, 2008. - 825с.

19. Федорченко В.К. Педагогіка туризму / Федорченко В.К., Фоменко Н.А., Охріменко М.І., Цехмістрова Г.С. . – К.: Вид. Дім «Слово», 2004. – 296 с.

20. Філософія і культурологія туризму. – К.: КІТЕП, 2001. – 138 с.

21. Філософія туризму: навч. посібник / за ред. В.К. Федорченка, В.С. Пазенка. - К. : Кондор, 2004. - 268 с.

22. Філософські нариси туризму: Науково-навч. видання / За ред. Пазенка В.С. – К.: Український Центр духовної культури, 2005. – 328 с.

Допоміжна література

23. Бауман З. Глобализация: последствия для человека и общества. – М.: Весь мир 2004.

24. Бэкон Ф. О путешествиях // Соч. в 2 т. – Т.2. – М., 1972. – 428 с.

25. Головащенко О.В. Туризм як форма соціальної активності людини: соціально-філософський аналіз. Автореф. дис. на здоб. наук. ступеня канд. філос. наук / О.В.Головащенко. – Запоріжжя, 2002. – 18 с.

26. Данильчук В.Ф. Методологічні основи формування і розвитку туристичної діяльності на промисловій території: Автореф. дис. ...д-ра екон. наук / В.Ф.Данильчук. – Донецьк, 2009. – 36 с.

27. Доклад Всемирной туристской организации о вспомогательном счете / Измерение экономического воздействия туризма: Всемирная конференция (Ницца, Франция, 15-18 июня 1999 г.) /ВТО. – <http://unstats.un.org/unsd/stat.com>.

28. Дурович А. Маркетинговые исследования в туризме: Учеб. – практ. пособие / А. Дурович, Л.Анастасова. – М.: Новое знание, 2002. – 348 с.

29. Енджейчик И. Современный туристический бизнес. Экостратегии в управлении фирмой: Пер. с пол. – М.: Финансы и статистика, 2003. – 320с.

30. Квартальнов В.А. Биосфера и туризм: Глобальное взаимодействие и экология, география научных исследований территорий

туристического назначения, культура мира системы трудовых миграций, педагогика, социология и стратегия управления. В 5 т. – Т.1 Теория и практика туристских исследований. – М.: Наука, 2002. – 271 с.

31. Квартальнов В.А. Теория и практика туризма: Учебник. – М.: Финансы и статистика, 2003. – 672 с.

32. Котляров Е.А. География отдыха и туризма: формирование и развитие территориальных рекреационных комплексов. – М.: Мысль, 1978. – 238 с.

33. Крачило Н.П. Экономико-географические проблемы туризма и его эффективность (вопросы теории, методики и практики): Автореф. дис. на соискание ученой степени д-ра геогр. наук / Н.П.Крачило. – К., 1992. – 35с.

34. Лук'янова Л.Г. Освіта в туризмі: навч. метод. посіб. – К.: Вища школа, 2008. – 719 с.

35. Лукашевич М.П., Шандер Ф.Ф. Соціологія туризму. Курс лекцій. – Ужгород, 2008. – 340 с.

36. Лукашевич О.Н. Психология туризма: концептуальное определение. – К.: КУТЕП, 2004. – 228 с.

37. Мініч І.М. Соціальні чинники і функції інфраструктури туризму: соціологічний аналіз: Автореф. дис. на здоб. наук. ступеня канд. соціол. наук / І.М. Мініч. – К., 2002. – 18 с.

38. Монтень М. Опыты. В 3 кн. Кн.3-я / Об опыте. Глава XIII. – СПб: Кристалл, Респекс, 1998. – 704 с.

39. Нешков М., Дъбева Т., Въведение в туризма. – Варна, 2001. – 245 с.

40. Парфіненко А. Ю. Туристичне країнознавство. Навчальний посібник / Парфіненко А. Ю. – Х.: Бурун-Книга, 2009. – 288 с.

41. Парфіненко А. Ю. Національна держава і міжнародний туризм у вимірах глобалізації / Парфіненко А. Ю. – Х.: Бурун-книга, 143 с.

42. Родоман Б.Б. Поляризация ландшафта как средство сохранения биосферы и рекреационных ресурсов // Ресурсы, среда, расследования. – М.: Наука, 1974.

43. Смолій В.А. та ін. Енциклопедичний словник довідник з туризму / За заг. ред. В.К.Федорченка. – К.: Слово, 2006. – 372 с.

44. Соболева Е.А. Статистика туризма: статистическое наблюдение. – М.: Финансы и статистика, 2004. – 160 с.

45. Теоретические основы рекреационной географии / Отв.ред. В.С.Преображенский. – М.: Наука, 1975.

46. Туризм в системі пріоритетів регіонального розвитку: Монографія / Під ред. проф. В. В. Александрова. – Х.: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2010. – 287 с.

47. Туристичний імідж регіону: Монографія / За ред. Парфіненко А. Ю. – Х.: ХНУ імені В. Н. Каразіна. – 315 с.

48. Урри Д. Туристское созерцание и «окружающая среда» / Урри Д. // вопросы социологии. – 1996. – Вып. 7. – С. 39-47.

49. Федорченко В.К. Підготовка фахівців для сфери туризму: теоретичні та методологічні аспекти. – К.: Вища школа, 2002. – 350 с.

50. Федорченко В.К., Дворова Т.А. Історія туризму в Україні: навч. посіб. – К.: Вища школа, 2002. – 195 с.
51. Федорченко В.К., Костюкова О.М., Дворова Т.А., Олексійко М.М. Історія екскурсійної діяльності в Україні: навч. посіб. – К.: Кондор, 2004. – 166 с.
52. Фенько А. Б. Туризм как показатель социального статуса / Фенько А. Б. // СОЦИС. – 2007. - №2(274). – С. 124-131.
53. Фоменко Н.А. Педагогіка вищої школи: методологія, стандартизація туристичної освіти. – К.: Вид Дім «Слово», 2005. – 216 с.
54. Франжіаллі Ф. Тенденції розвитку міжнародного туризму. – К., 2002. – 25с.
55. Экономика туризма: теория и практика: учеб. пос. / К.Купер [и др.]. – СПб.: Омега, 1998. – 200 с.
56. Charles R Goeldner, J.R. Brent Ritchie, Robert W. McIntosh. Tourism: Principles. Practices. Philosophies. Eighth Edition. USA – 1999. – 562 с.
57. Cohen E. Contemporary tourism – trends and challenges: sustainable authenticity or contrived post-modernity? // Tourism: Critical in the Social Sciences. Vol. I /ed. By S. Williams. – London; N.Y.: Routledge, 2004.
58. Cohen E. Phenomenology of tourist experiences // The Journal of British Sociological Association. 13(1979): pp 179-201.
59. Cohen E. Who Is a Tourist? A Conceptual Review // Sociological Review. – 1974. Vol. 22.
60. Gluksmann R Die? Wissenschaftliche Behandlung des Fremdenverkehrs // Zeitschrift fur verkehrsurissenschaft. – 1930.
61. Graburn N. The Ethnographic Tourist // The Tourist as a metaphor of the Social World / ed. By Graham Dann. – Wallingford CAB International, 1998.
62. Graburn N. Tourism as the sacred Journey // Hosts and guests. The anthropology of tourism / V.Smith (Ed.) 2 nd ed. – Philadelphia: University of Pennsylvania Press, 1989.
63. Holden Andrew. Tourism Studies and the Social Sciences. London ; New York : Routledge, 2005.
64. Lengkeek J. On the multiple realities of leisure a phenomenological approach to the otherwise of leisure //Loisir et societe / Society and Leisure, 19(1996): pp 23-40.
65. Leszycki S. Wspolczesne zagadnienia turystyki. – Krakow, 1937.
66. Leszycki S. Zagadnienia geografii turystyki. – Krakow, 1937.
67. Mac Cannel D. The Tourist: A New Theory of the Leisure Class. – New York: Schocken, 1976.
68. Nash D. Anthropology of Tourism. – Oxford: Elsevier, 1996.
69. Pearce D. Tourist Development, Longmen, 2 nd ed 1989. – 293 с.
70. Pearce D.G. and Butler R.W. (eds) Contemporary Issues in Tourism Development Routledge, 1999. – 348 p.
71. Pearce D.G. and Butler R.W. (eds) Tourism Research: Critiques and Challenges Routledge, 1992. – 312 p.

72. Przecławski, K. Człowiek a turystyka – zarys socjologii turystyki / K.Przecławski. – Krakow: Albi, 1996.

9. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

73. Долженко Г. П. Туризмология, туризмовеждение или туристика // Труды международной туристской академии. [Електрон. ресурс]. Спосіб доступу: – <http://gennadiy-dolzhenko.ru/a25.html>.

74. Зорин И. Феноменология путешествий как предмет туристики. [Електрон. ресурс]. Спосіб доступу: – http://www.rmat.ru/rurector1?r421_id=5.

– Федорченко В.К. Туризмология как наука. Основные парадигмы теории туризма / Федорченко В. К. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://cyberleninka.ru/article/n/turizmologiya-kak-nauka-osnovnye-paradigmy-teorii-turizma>.

75. Долженко Г. П. Туризмология, туризмовеждение или туристика // Труды международной туристской академии. [Електрон. ресурс]. Спосіб доступу: – <http://gennadiy-dolzhenko.ru/a25.html>

76. <http://www.unctad.org> – офіційний сайт UNCTAD.

77. <http://www.unesco.org/new/ru> – офіційний сайт ЮНЕСКО.

78. <http://www2.unwto.org/ru> – офіційний сайт ЮНВТО